

**ФІТОСОЗОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ПРОЕКТОВАНОГО ЗАКАЗНИКА «ГЛИБОКА ДОЛИНА»
У ГАДЯЦЬКОМУ РАЙОНІ (ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ, УКРАЇНА)**

¹ННЦ «Інститут біології» Київського національного університету

імені Тараса Шевченка (м. Київ)

²Полтавський національний педагогічний університет

імені В. Г. Короленка (м. Полтава)

khannanova87@mail.ru

Робота виконана у межах наукової теми «Созологічна характеристика структурних елементів регіональної екомережі Лівобережного Придніпров'я», № державної реєстрації 0111U000699.

Вступ. Збереження біорізноманітності є актуальним природоохоронним завданням у контексті реалізації сучасних природоохоронних концепцій, у тому числі й на регіональному та локальному рівнях.

Актуальність оптимізації й розширення природно-заповідної мережі Полтавської області й адміністративних районів обумовлена також сучасними потребами щодо забезпечення стійкого розвитку регіону.

На виконання цих завдань нами в останнє десятиріччя проводяться комплексні созологічні дослідження на території Гадяцького району Полтавської області, результатом чого стало створення у 2011 р. регіонального ландшафтного парку «Гадяцький» – цінного осередку збереження й охорони біорізноманітності, у складі якого й раритетні компоненти [10]. Створенням парку вдалося об'єднати ряд об'єктів природно-заповідного фонду в долині р. Псел у її середній течії в межах Полтавської області і визначитися із функціональним зонуванням його території [9]. Сучасна природно-заповідна мережа Гадяцького району представлена 47 об'єктами (найбільше серед усіх адміністративних районів Полтавської області) загальною площею 14341,13 га; показник заповідності складає 8,99% [8], і майже вдвічі перевищує такий показник в області (4,95). Однак, на території району нами виявлено декілька нових ділянок, перспективних для заповідання, – осередків збереженої природної фіторізноманітності, зокрема й раритетної.

Одна з таких місцевостей знаходиться в північно-західній частині Гадяцького району в околицях с. Глибока Долина.

За фізико-географічним районуванням [2] дана місцевість знаходиться в межах фізико-географічної області Полтавської підвищеної рівнини, за геоботанічним – належить до Гадяцько-Миргородського геоботанічного району лучних степів, дубових лісів, заплавних лук та долинних евтрофних боліт у межах Полтавської рівнини Лівобережнопридніпровської

підпровінції Східноєвропейської провінції Європейської широколистяної області [4].

Метою роботи є фітосозологічна характеристика урочища «Глибока Долина» у Гадяцькому районі Полтавської області як проектного природно-заповідного об'єкта.

Об'єкт і методи дослідження. Матеріал зібрано нами впродовж 2005-2014 рр. на території Гадяцького району Полтавської області в околицях с. Глибока Долина. Авторами застосовано загальноприйняті польові (детально-маршрутний, відбору гербарних зразків, рекогносцирування), камеральні (опрацювання літературних джерел, гербарних фондів) методи. Для з'ясування созологічного статусу та наукової цінності рідкісних видів рослин використано підходи Червоної книги України. Вивчення рослинного покриву території здійснено шляхом виконання повних геоботанічних описів. Екологічна характеристика видів вказується згідно концепції «Екофлори України» [6]. Назви рослин наводяться за зведенням С.Л. Мосякіна та М.М. Федорончука [13]. Біотопічна характеристика у роботі наведена за зведенням Я.П. Дідуха зі співавторами [5].

Гербарні зразки деяких рідкісних рослин із території дослідження передано до Гербарію Інституту ботаніки НАН України (KW) та до фондів Полтавського краєзнавчого музею (PW).

Результати досліджень та їх обговорення. У природному відношенні досліджувана територія являє собою яружно-балкову систему, витягнуту з південного заходу на північний схід довжиною орієнтовно 10 км і в середньому перерізі – 150-200 м. Балка в районі автошляху Гадяч – Гречанівка, який ділить її на дві частини, близько підходить до села Глибока Долина, і її борти є асиметричними.

Созологічно цінним у ботанічному відношенні є правий, відносно високий схил північно-західної експозиції (ухил 20-25°), який зверху обмежений від сільськогосподарських угідь насадженнями із *Fraxinus excelsior* L., *Robinia pseudoacacia* L. Він зайнятий угрупованнями лучних степів із домінуванням *Poa angustifolia* L., *Festuca valesiaca* Gaudin, *Koeleria cristata* (L.) Pers., а в умовах змиву талих та дощових стоків із поля маловидові ценози утворюють *Bromopsis inermis* (Leyss.) Holub та *Elytrigia*

repens (L.) Nevski. Основне флористичне ядро формують *Trifolium pratense* L., *Medicago lupulina* L., *Medicago romanica* Prodan, *Achillea submillefolium* Klokov & Krytzka, *Falcaria vulgaris* Bernh., *Galium ruthenicum* Willd., *Salvia nemorosa* L. aggr., *S. nutans* L., *S. pratensis* L., *Ranunculus illyricus* L., *R. polyanthemus* L., *Potentilla argentea* L., *Stellaria graminea* L., *Cerastium holosteoides* Fr., *Fragaria viridis* Duchesne, *Thymus marschallianus* Willd., *Thesium linophyllum* L., *Euphorbia sequierana* Neck., *Agrimonia eupatoria* L., *Thalictrum minus* L., *Stachys recta* L., *Campanula sibirica* L., *Verbascum phoeniceum* L., *Veronica austriaca* L. Значна участь лікарських рослин *Origanum vulgare* L., *Hypericum perforatum* L. Такі угруповання займають середні і верхні частини схилу. На найвищих елементах рельєфу зустрічаються угруповання *Elytrigia intermedia* (Host) Nevski.

Найбільше флоросозологічне значення має ця місцевість як місцезнаходження вкрай рідкісного на Полтавщині виду – *Potentilla alba* L., який включений до регіонального списку [3]. Це – один із трьох нині відомих локалітетів цього виду в області, в якому збереглася найбільш чисельна ценопопуляція зі значною участю у проективному покритті (15%). Добрий стан особин, рясне квітання, ряд показників ценопопуляції (чисельність, щільність, правосторонній спектр популяції за віковою структурою) вказують на оптимальні для виду екологічні умови цього місцезнаходження. В цьому місцезнаходженні, незважаючи на незначну висоту схилу, до його середини й вище піднімаються угруповання остепнених лук із співдомінуванням *Trifolium montanum* L. На них виявлено й такі регіонально рідкісні види як *Oxytropis pilosa* (L.) DC., *Pedicularis kaufmannii* Pinzg., *Asyneuma canescens* (Waldst. & Kit.) Griseb. & Schenk. У цій частині балкової системи виявлено й локальну ценопопуляцію *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill. на площі 300 м² в кількості 56 особин, 45 із яких на момент дослідження квітували. Специфікою рослинного покриву цього схилу є відсутність чітких меж між степовими і лучними ценозами за профілем схилу. Ряд лучних та лучно-болотних видів піднімаються до середнього рівня схилу і навіть до верхівки. Такими видами є *Filipendula vulgaris* Moench., *Sanquisorba officinalis* L., *Anthericum ramosum* L., *Centaurea jacea* L., *Equisetum arvense* L., *Geranium pratense* L., *Leucanthemum vulgare* Lam., *Daucus carota* L., *Trifolium alpestre* L., поширені в межах всього профілю схилу.

По тальвегу балки формуються угруповання евтрофних боліт із домінуванням *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud., *Typha latifolia* L., *Scirpus lacustris* L., *Carex acutiformis* Ehrh. Фоновими видами є *Sonchus palustris* L., *Lysimachia vulgaris* L., *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim., *Solanum dulcamara* L., *Symphytum officinale* L., *Myosotis scorpioides* L. В екотонній смузі виявлено місцезнаходження регіонально рідкісної лікарської рослини *Bistorta officinalis* Delarbre. Локально на болоті зустрічаються фрагменти вологих біловербових лісів (*Salix alba* L.) та поодинокі і групами кущові верби (*Salix cinerea* L., *S. pentandra* L.).

Лівий борт цієї частини балки виположений, і його нерозорана неширока смуга використовується місцевим населенням у якості пасовищ, а тому має деградований рослинний покрив.

Ліва частина балки розміщується перпендикулярно від села. Її правий схил стрімкіший (ухил до 20-25°), відмежований від сільськогосподарських угідь насадженнями *Tilia cordata* Mill., *Betula pendula* Roth, *Acer tataricum* L., *Fraxinus excelsior*, *Robinia pseudoacacia*. Зайнятий теж степовими угрупованнями, але з переважанням нітрофільних злаків (*Elytrigia repens*, *Bromopsis inermis*). У верхній частині схилу домінують угруповання з *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth. (проективне покриття – 80%), *Poa angustifolia*, *Bromopsis inermis*, *Salvia stepposa* Des.-Shost., *S. pratensis* (по 3%). Трав'янистий покрив представлений також *Agrimonia eupatoria*, *Daucus carota*, *Artemisia austriaca* Jacq., *Centaurea jacea*, *Equisetum arvense*, *Fragaria viridis*, *Filipendula vulgaris*, *Achillea submillefolium*, *Galium ruthenicum*, *Convolvulus arvensis* L., *Linaria vulgaris* Mill., *Campanula rapunculoides* L., *Euphorbia virgata* Waldst. & Kit.

Середня частина схилу репрезентована ділянками з *Elytrigia repens*, *Festuca valesiaca*, *Phleum pratense* L., *Equisetum variegatum* Schleich. ex Weber & Mohr, *Knautia arvensis* (L.) Coult., *Campanula sibirica*, *Plantago lanceolata* L., *Viola odorata* L., *Steris viscaria* (L.) Raf., *Asperula cynanchica* L., *Geranium pratense*, *Salvia nutans*, *Falcaria vulgaris*, *Asparagus officinalis* L., *Gypsophila paniculata* L., *Vicia cracca* L., *Leucanthemum vulgare* Lam. та ін. Відмічено наявність регіонально рідкісного виду *Campanula persicifolia* L. та виду, занесеного до Червоної книги України, *Dactylorhiza incarnata* (L.) Soy.

Деякі ділянки еродовані та зайняті агломераціями бур'янів (*Urtica dioica* L., *Coryza canadensis* (L.) Cronq., *Berteroa incana* (L.) DC., *Lactuca serriola* L. та ін.). На лівому виположеному борту балки знаходяться селітебні території (сільські забудови та присадибні ділянки). По дніщу тягнеться те ж евтрофне болото.

Таким чином, на території урочища виявлено 9 видів рідкісних рослин із 7 родин, із яких два види включені до Червоної книги України та 7 – до регіонального списку. Інформацію про наукову цінність, созологічний статус, біоморфу, основну гігоморфу, еколого-ценотичну характеристику та стан популяції раритетних видів наведено у таблиці.

За науковою цінністю рідкісні види флори урочища належать до груп: зі складною біологією розвитку (*Dactylorhiza incarnata*), з диз'юнктивним поширенням (*Sanguisorba officinalis*), погранично ареальні (на південній межі поширення – *Bistorta officinalis*, *Potentilla alba*, *Pulsatilla pratensis*, на північній – *Asyneuma canescens*), репрезентують регіональні типи ареалу (європейсько-сибірський – *Campanula persicifolia*, *Pedicularis kaufmannii* та європейсько-західноазіатський – *Oxytropis pilosa*).

Біоморфологічна структура раритетної флори урочища репрезентована трав'янистими полікарпіками, з яких 8 є гемікриптофітами та один – геофіт.

Загальна характеристика рідкісних рослин урочища «Глибока Долина»

Вид	Родина	Наукова цінність	Созологічний статус	Біоморфа	Основна гігроморфа	Еколого-ценотична характеристика	Стан популяції
<i>Asyneuma canescens</i>	<i>Campanulaceae</i>	вразливий понтичний вид на північній межі ареалу	регіонально рідкісний	трав'янистий полікарпик, гемікриптофіт	мезоксерофіт	степовий	малочисельна
<i>Bistorta officinalis</i>	<i>Polygonaceae</i>	рідкісний європейський вид на південній межі ареалу	регіонально рідкісний	трав'янистий полікарпик, емікриптофіт	гігрофіт	лучний	середньочисельна
<i>Campanula persicifolia</i>	<i>Campanulaceae</i>	рідкісний європейсько-сибірський вид із декоративними властивостями	регіонально рідкісний	трав'янистий полікарпик, гемікриптофіт	мезофіт	узлісний	малочисельна
<i>Dactylorhiza incarnata</i>	<i>Orchidaceae</i>	євразійський поліморфний вид, представлений численними відмінами	занесений до Червоної книги України	трав'янистий полікарпик, геофіт	мезогігрофіт	лучний	малочисельна
<i>Oxytropis pilosa</i>	<i>Fabaceae</i>	рідкісний європейсько-західноазіатський степовий вид	регіонально рідкісний	трав'янистий полікарпик, гемікриптофіт	ксеромезофіт	степовий	малочисельна
<i>Pedicularis kaufmanii</i>	<i>Scrophulariaceae</i>	рідкісний європейсько-сибірський вид	регіонально рідкісний	трав'янистий полікарпик, гемікриптофіт	мезофіт	лучно-степовий	малочисельна
<i>Potentilla alba</i>	<i>Rosaceae</i>	вразливий європейський бореальний вид на південній межі ареалу	регіонально рідкісний	трав'янистий полікарпик, гемікриптофіт	мезофіт	бореально-лісовий	багаточисельна
<i>Pulsatilla pratensis</i>	<i>Ranunculaceae</i>	центрально-європейський поліморфний вид на південній межі ареалу	занесений до Червоної книги України	трав'янистий полікарпик, гемікриптофіт	мезоксерофіт	лучно-степовий	середньочисельна
<i>Sanguisorba officinalis</i>	<i>Rosaceae</i>	рідкісний голарктичний вид із спорадичним поширенням у Лісостепу	регіонально рідкісний	трав'янистий полікарпик, гемікриптофіт	мезофіт	лучний	середньочисельна

Серед гігроморф переважають мезофіти (4 види), нечисельно представлені групи, що мають проміжний характер (мезоксерофіт – 2; мезогігрофіт, ксеромезофіт – по одному виду) та гігрофіти (один). Щодо еколого-ценотичної характеристики, то найчисельніше представлена група лучних видів (3), лучно-степових (2) та степових (2). По одному представнику репрезентовано групи узлісся (*Campanula persicifolia*) та бореально-лісова (*Potentilla alba*), що є специфічними для досліджуваної території. Важливим показником раритетної флори є стан ценопопуляцій рідкісних видів. Із дев'яти видів п'ять утворюють малочисельні ценопопуляції, три – середньочисельні і один (*Potentilla alba*) – багаточисельну.

У цілому, фітоценози, виявлені на території урочища, репрезентують степовий (клас Festuceto-Brometea Br.-Bl. et R. Tx in Br.-Bl. 1949), лучний (класи Molinio-Arrhenatheretea R. Tx. 1937, Trifolio-Geranietea Th. Mull. 1962), прибережно-водний (клас Phragmito-

Magnocaricetea Klika in Klika et Novak 1941) та вологолісовий (*Salicetea purpureae* Moog 1958) типи рослинності.

Біотопічна характеристика урочища «Глибока Долина» є такою:

D1.11 Зарості високотравних гелофітів (шувари), в яких стоячі стебла перезимовують у засохлому вигляді (*Phragmitetalia*);

D 2.112 Осокові угруповання, що мають однорідний рельєф з участю гіпнових мохів або без них (*Magnocaricion*);

E 1.13 Вологі високотравні угруповання (*Fillipendulon*);

E 2.122 Різотравно-злакові угруповання лучної степової рослинності на чорноземах;

G 1. 114 Вербові зарості стоячих вод (*Salicion cinerea*).

За загальноприйнятими у заповідній справі методиками [1] нами встановлені такі показники наукової цінності даної території: *флористична*

репрезентативність: висока (незважаючи на відносно невелику площу, флора репрезентована близько 450 видами); **флористична унікальність** висока (у складі флори виявлено дев'ять видів рідкісних рослин, із яких *Pulsatilla pratensis* та *Dactylorhiza incarnata* включені до Червоної книги України [12], 7 – до регіонального червоного списку [11]: *Asyneuma canescens*, *Oxytropis pilosa*, *Pedicularis kaufmanii*, *Potentilla alba*, *Sanguisorba officinalis*, *Bistorta officinalis*, *Campanula persicifolia*); **ценотична репрезентативність і унікальність:** достатні (на даній території зберігаються лучно-степові угруповання як зональні для регіону); **ландшафтна унікальність:** висока (балкові системи є унікальними ландшафтними комплексами, що визначають специфіку регіону, і є осередками збереження степової рослинності, яка на вододілах знищена господарською діяльністю).

Місцеве населення використовує степові схили для сінокосіння та випасання худоби, здебільшого лівої частини балки біля села, і цей вплив є помірним. Такі заходи є необхідними для запобігання заростанню лучно-степових схилів із рідкісним фіторізноманіттям *Pyrus communis* L. та *Prunus spinosa* L., що вже знаходяться у підрослі на дослі-

джуваній території. Основними ризиками для біорізноманітності даної місцевості є надмірне випасання худоби до збоїв на деяких ділянках, ранньовесняне несанкціоноване випалювання степу та болота.

Висновки

Враховуючи високі показники біорізноманітності даної місцевості, виконання нею водорегулюючих (болотні біотопи), ґрунтозакріплюючих та протиерозійних (степова рослинність), природозбережувальних функцій (осередок збереження фіторізноманітності, в складі якої – рідкісні види (9), зокрема життєві ценопопуляції регіонально рідкісних видів *Potentilla alba* та *Bistorta officinalis*) та з метою запобігання екологічним ризикам рекомендуємо забезпечити її охороною у статусі ландшафтного заказника місцевого значення з однойменною назвою із селом «Глибока Долина» загальною площею до 100 га.

Перспективи подальших досліджень

Нами розпочата робота щодо створення цього природно-заповідного об'єкту, який у перспективі може ввійти до складу регіонального ландшафтного парку «Гадяцький». Територія ландшафтного заказника употужнить функціонування парку у якості біоцентра Псільського екокоридору регіональної екомережі Полтавщини.

Література

1. Андриенко Т.Л. Социально-экологическая значимость природно-заповедных территорий / Т.Л. Андриенко, П.Г. Плюта, Е.И. Прядко, Г.Н. Каркуциев. – К. : Наукова думка, 1991. – 157 с.
2. Булава Л.М. Фізико-географічне районування / Леонід Миколайович Булава: [Карта] // Полтавська область : Географічний атлас. – К., 2004.
3. Байрак О.М. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини [Монографія] / О. Байрак, Н. Стецюк. – Полтава : Верстка, 2005. – 248 с.
4. Геоботаничне районування Української РСР. – К. : Наукова думка, 1977. – 304 с.
5. Дідух Я.П. Біотопи лісової та лісостепової зони України / Я.П. Дідух, Т.В. Фіцайло, І.А. Коротченко, Д.М. Якушенко, Н.А. Пашкевич. – Київ: ТОВ «Макрос», 2011. – 288 с.
6. Екофлора України / Відп. ред. Я.П. Дідух. – К. : Фітосоціоцентр, 2000. – Т.1. – 284 с.
7. Офіційні переліки регіонально рідкісних рослин адміністративних територій України (довідкове видання) / [Укл. Т.Л. Андриенко, М.М. Перегрим]. – Київ : Альтерпрес, 2012. – 148 с.
8. Природно-заповідний фонд Полтавської області : [Реєстр-довідник] / Н.О. Смоляр. – Полтава : ШвидкоДРУК, 2013. – С. 22.
9. Ханнанова О.Р. Наукова цінність регіонального ландшафтного парку «Гадяцький» (Полтавська область) за показниками біорізноманітності / О.Р. Ханнанова // Пирятинські екологічні читання: М-ли всеукр. еколог. наук.-практ. конф. – Пирятин, 2012. – С. 46-52.
10. Ханнанова О.Р. Созологическая оценка фитообразия регионального ландшафтного парка «Гадяцкий» (Полтавская область, Украина) / О.Р. Ханнанова // Известия Гомельского государственного университета имени Ф. Скорины. – 2015. – № 3 (90). – С. 48-54.
11. Червона книга Полтавщини. Види регіонального списку та їх охорона : Науково-методичне видання / за заг. ред. Н.О. Смоляр. – Полтава : ШвидкоДРУК, 2013. – 198 с.
12. Червона книга України / за ред. Я.П. Дідуха. – Київ: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 566.
13. Mosyakin S.L. Vascular Plants of Ukraine a nomenclatural checklist / S.L. Mosyakin, M.M. Fedoronchuk. – К.: M.G. Kholodny Institute Botany, 1999. – 345 p.

УДК 502.211(1-751.3) (477.53)

ФІТОСОЗОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЕКТОВАНОГО ЗАКАЗНИКА «ГЛИБОКА ДОЛИНА» У ГАДЯЦЬКОМУ РАЙОНІ (ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ, УКРАЇНА)

Смоляр Н. О., Ханнанова О. Р.

Резюме. У статті наведено фітосозологічну характеристику проектного заказника «Глибока Долина» на території Гадяцького району Полтавської області. Інформується про рослинний покрив території, зазначається раритетна складова флори та приналежність її до охоронних списків. Рідкісні види рослин місцевості характеризуються за такими показниками: наукова цінність, созологічний статус, біоморфа, основна гігроморфа, еколого-ценотична група та стан популяції. Встановлено біотопічну диференціацію місцевості й визначено показники її наукової цінності.

Ключові слова: рідкісні види рослин, балкова система, природозаповідання, проектований заказник «Глибока Долина», Полтавська область.

УДК 502.211(1-751.3) (477.53)

ФИТОСОЗОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЕКТИРУЕМОГО ЗАКАЗНИКА «ГЛУБОКАЯ ДОЛИНА» В ГАДЯЧКОМ РАЙОНЕ (ПОЛТАВСКАЯ ОБЛАСТЬ, УКРАИНА)

Смоляр Н. А., Ханнанова О. Р.

Резюме. В статье приведена фитосоэологическая характеристика проектируемого заказника «Глубокая Долина» на территории Гадячского района Полтавской области. Приводятся сведения о растительном покрове местности, определена раритетная составляющая флоры и принадлежность ее к охранным спискам. Редкие виды растений местности характеризуются по таким показателям: научная ценность, соэологический статус, биоморфа, основная гигроморфа, ээолого-ценотическая группа и состояние популяции. Установлена биотопическая дифференциация местности и определены показатели ее научной ценности.

Ключевые слова: редкие виды растений, балковая система, природозаповедание, проектируемый заказник «Глубокая Долина», Полтавская область.

UDC 502.211(1-751.3) (477.53)

PHYTOSOOLOGICAL CHARACTERISTICS OF PROJECTED RESERVE «HLYBOKA DOLYNA» IN HADIACH DISTRICT OF POLTAVA REGION, UKRAINE

Smoliar N. O., Khannanova O. R.

Abstract. For the recent ten years we have been investigating flora of Hadiach district, Poltava region, where several new perspective for reservation areas, locations of preserved nature phytodiversity, including rare ones were discovered. One of such areas is in the Northwest part of Hadiach region in the outskirts of Hlyboka Dolyna village. In environmental aspect the investigated area is a gully system, extended from the Southwest to the Northeast with approximately length 10 km and the average cross section – 150-200 m.

Sozologocally valuable in botanical aspect is the right slope of Northwest exposure, occupied by meadow steppe groups, which include rare species (*Pulsatilla pratensis*, *Dactylorhiza incarnata*, *Asyneuma canescens*, *Oxytropis pilosa*, *Pedicularis kaufmannii*, *Sanguisorba officinalis*, *Bistorta officinalis*). Investigated area has significant florosoéological value as the location area of extremely rare species for Poltava region – *Potentilla alba*, which forms numerous and dense coenopopulation in this locality and is one among three known in the region.

The flora of tract was represented by 9 species of rare plants from 7 families, among which two species are included to the Red Data Book of Ukraine and 7 – to the regional list. According to scientific value, the rare flora species belong to the following groups: with a complex biology development, with disjunct distribution, boundary areal and represent regional types of area. The biоморфе of rare flora species of the tract is represented by grassy polycarpics, among which 8 – hemicryptophytes and 1 – geophyte. Among hygromorphes prevail mesophytes (4 species), groups with intermediate character are inconsiderable in number (mesoxerophyte – 2; mesohygrophyte, xeromesophyte – 1 species both), and hygrophyte (1). Among eco-coenotic groups the most numerous are represented by meadow species (3), meadow-steppe (2) and steppe (2). Specific feature of the investigated area is the presence of woodside groups species (*Campanula persicifolia*) and boreal forest (*Potentilla alba*). Among nine rare plant species five of them form inconsiderable in number coenopopulations, three – average in number and one (*Potentilla alba*) – numerous.

In general, the phytocoenoses, revealed on the territory of the tract, represent steppe, meadow, riverside, aquatic and moist forest types of vegetation.

The scientific value indicators of investigated area were defined: floristic representativeness – high level (flora is represented approximately by 450 species); floristic uniqueness – high level (flora comprises nine species of rare plants); coenotic representativeness and uniqueness – sufficient level (meadow-steppe groups are preserved as zonal for this region); landscape uniqueness – high level (gully systems are unique landscape complexes and areas of steppe vegetation preservation).

The main risks for phytodiversity of this territory are overgrazing, including disruptions of some areas, unsanctioned early-spring burning of steppes and wetlands.

Considering the high phytodiversity rates of investigated locality, its water regulating, erosion control, soil-fixing and nature protective functions and to prevent environmental risks, we recommend to ensure its protection in the status of local landscape reserve “Hlyboka Dolyna” with a total area 100 hectares.

Keywords: rare species of plants, gully system, nature preserved area, the projected reserve “Hlyboka Dolyna”, Poltava region.

*Рецензент – проф. Гапон С. В.
Статья надійшла 20.03.2016 року*